

ZPRAVODAJ MATICE SLEZSKÉ

Číslo 74

Červen-září 2014

BEETHOVENŮV HRADEC 2014

Na tomto místě čtenáři obvykle vždy očekávají úvodník, v němž se vydavatel či redaktor vyjadřuje k obecnějším problémům nebo naznačuje, co další stránky tisku přinášejí, případně předem upozorňuje na některé důležitější informace, aby je čtenář při podrobnějším čtení nepřehlédl. Bývá to tak i u našeho zpravodaje, avšak dnes jsme poněkud změnili obsah první stránky. Vede nás k tomu skutečnost, že již za několik dnů – a věřím, že se dnešní číslo Zpravodaje Matice slezské dostane ke čtenářům ještě před začátkem avizovaného festivalu – začíná 52. ročník Mezinárodní interpretační soutěže a hudebního festivalu **Beethovenův Hradec**. Jistě bylo vhodné připravit tento zpravodaj dříve, ale pracovní a programové vytížení našeho sekretariátu to znemožnilo, takže alespoň na poslední chvíli přinášíme zevrubnější informace, abychom členům Matice slezské a také všem zájemcům o hudební dění v našem regionu připomněli tuto významnou tradiční hudební slavnost, která již dávno překročila hranice nejen regionu, ale i České republiky. Ostatně plakáty s podrobnějším programem jsou již vylepeny, pozvánky s programem byly dodány několika informačním centrům v našem regionu, přesto však neváháme věnovat Beethovenovu Hradci naši pozornost, protože jak známo – propagace není nikdy dost.

Festivalu **BH** se věnujeme hlavně proto, že letos je Matice slezská jeho hlavním pořadatelem. Příprava festivalu vyžadovala hodně času a jednání, protože bylo třeba zajistit informace pro zájemce, kteří se hlásí z mnoha zemí včetně zámoří, bylo třeba předjednat ubytování, prostor pro hudební produkce, odbornou porotu, ale zejména finance, protože nic není zadarmo a stojí to všechno hodně peněz. Vždyť jen ceny pro vítěze představují stotisícovou částku. Proto se na financování festivalu podílí Moravskoslezský kraj, Ministerstvo kultury, zámek Hradec nad Moravicí, město Opava a Hradec nad Moravicí a také řada sponzorů. Výsledná suma získaných prostředků představuje celou škálu jednání na různé úrovni. Vše se ale podařilo a doufejme, že nyní vlastní účastníci soutěže, odborní porotci a organizační pracovníci nezklamou a odvedou prvotřídní výkony.

Co tedy od letošního ročníku Beethovenova Hradce můžeme očekávat?

První programová část začíná – vlastně již začala – ve čtvrtek 12. června a trvá do neděle. Je určena pro děti a mládež od 6 do 20 let. Pod názvem *Dílno pro nejmladší skladatele* se koná již podeváté. Organizačně je zajišťována Sdružením Q a účastníky jsou žáci základních uměleckých škol, kteří díky pozvaným odborným lektorům z řad pedagogů si zde mohou ověřit správnost svých prvních uměleckých krůčků při interpretaci či skládání hudebních opusů. Program obsahuje pracovní workshopy, individuální konzultace, ukázkový koncert vybraných lektorů a koncert účastníků Dílny, kteří v předstihu zaslali své skladby pořadateli. Beethovenův Hradec pak pokračuje v úterý 17. června druhou částí – *Múziádou*. V dopoledním koncertu k Roku české hudby vystoupí talentovaní žáci z devíti základních uměleckých škol Moravskoslezského kraje, odpoledne pak převezmou ocenění za vzornou reprezentaci našeho kraje vítězové krajských kol soutěží ZUŠ. Nejlepší z nich pak vystoupí v následujícím koncertu. Celodenní program je doprovázen výstavkou výtvarných prací žáků ZUŠ s hudební tematikou. Organizačně tuto část Beethovenova Hradce zajišťuje Sdružení Múza, záštitu převzala náměstkyně hejtmana Věra Palková.

Od čtvrtku 19. června se pak koná hlavní část festivalu. Ve čtvrtečním zahajovacím koncertu **Za krásou a dokonalostí** od 18.30 hodin vystoupí švýcarský violoncellista Christian Portéra s klavíristkou Ivonou Suma-Solonkovou, taktéž ze Švýcarska. Koncert je zároveň posledním z abonentní řady vypsane Statutárním městem Opava, proto je na něj zajištěna autobusová doprava s odjezdem v 17.30 a 18.00 hodin ze zastávky na Olbrichově ulici. Následující dva dny jsou vyhrazeny pro soutěžní vystoupení přihlášených účastníků interpretační soutěže. Všechny vystoupení se konají ve Velké dvoraně Červeného zámku a soutěž je volně přístupná. Vstup je možný však jen v přestávkách mezi jednotlivými vystoupeními, aby soutěžící a porotci nebyli rušeni. Zájemcům o kvalitní hudbu vřele doporučujeme účast na těchto vystoupeních, protože úroveň všech je obvykle velmi vysoká a sotva se někde jinde naskytá možnost poslouchat kvalitní muziku zdarma. Totéž platí o závěrečném koncertu laureátů **Radost z vítězství** v neděli 22. června v 18.30 hodin. Vystoupí na něm vítězové violoncellové soutěže, kteří jsou zárukou vynikajících hudebních výkonů. Celý koncert natáčí Český rozhlas Ostrava, který tak zaznamená i váš potlesk, pokud se koncertu zúčastníte. Vstup je zcela zdarma, dopravu na zámek však Matice slezská nezajišťuje, protože nevíme, jak velký zájem o koncert bude. Všem členům Matice slezské a také našim příznivcům účast na koncertu velmi doporučujeme. Jejich zájem bude potvrzením, že volba Matice slezské jako nové pořádající organizace hudebního festivalu Beethovenův Hradec byla správná a bude v dalších letech pokračovat.

Pokud by se chtěl kdokoliv podrobně seznámit s celým programem festivalu, jsou všechny podklady k nahlédnutí na sekretariátu opavského odboru v Maticním domě.

PUTOVÁNÍ PO MORAVSKO-SLEZSKÉM POMEZÍ

Čtenáři Zpravodaje Matice slezské najdou k tomuto číslu přiložený barevný prospekt **Putování po moravsko-slezském pomezí 2014**. Je to nový zajímavý projekt k obohacení naší činnosti, ale nejen jí. Často si totiž stěžujeme – a to nejen soukromě, ale také oficiálně - že Slezsko jako součást České republiky je přehlíženo, bývá také zaměňováno za severní Moravu, lidé nevědí, kam historické Slezsko vlastně sahá a na jakém teritoriu se rozkládá. Byť Matice slezská již připravila a také publikovala řadu dokumentů, které podobné otázky vyjasňují, stále nemůžeme být s výsledky naší osvětové kampaně v tomto směru spokojeni. Uvítali jsme proto iniciativu Slezského zemského muzea, které přišlo s nápadem zviditelnění Slezska prostřednictvím seznamování veřejnosti s jeho historickými hranicemi. Nápad je spojen s letošním jubileem 200. výročí Slezského zemského muzea, které se vědecky, dokumentačně a výstavně zabývá stejným územím, na jakém vyvíjí svou činnost Matice slezská. Proto jsme byli vyzváni k účasti na tomto projektu, k němuž se připojil také Klub českých turistů a Moravské muzeum v Brně, které oslaví své dvoustoletí v roce 2017. Jaká je náplň tohoto projektu?

Protože program celého projektu je poměrně náročný, je jeho realizace rozložena do několika let – prakticky až do výročí Moravského muzea. V principu jde o vybudování souvislé turistické trasy podél někdejší zemské hranice mezi Moravou a Slezskem, tedy od Bílého Kříže v Beskydách přes Ostravu a Praděd až na Smrk u Ramzové. Pochopitelně, že trasa nepůjde přesně po hranici, ale bude kolem ní oscilovat tak, aby procházela významnými a přitažlivými místy v její blízkosti, které by „putovníci“ neměli minout, aby se seznámili s přírodními krásami, minulostí a přítomností tohoto pomezí. V první, letošní etapě tohoto projektu provedli zástupci KČT revizi značených turistických cest a vytipovali takové, které by mohly být součástí celé putovní trasy. Protože turistické značení u nás je na vysoké úrovni a jeho hustota je značná – což je celkem všeobecně známo – bylo zjištěno, že po větší části uvažované trasy jsou využitelné již vyznačené turistické cesty a zbývá poměrně velmi málo na jejich doplnění, aby celá trasa byla souvislá. To si vyžádá určitý čas i náklady, protože tyto doplňky se musí nejdříve navrhnout, projednat v komisi značení KČT, vyrobit potřebné směrovky a turistické tabulky pro informační místa a pak schválenou trasu vyznačkovat přímo v terénu. Ve speciálních případech bude nutno postavit lávku přes potok nebo bezpečné přechody přes různé překážky, což si vyžádá i určité finanční náklady, na kterých se budou podílet všichni zúčastnění. Výsledkem bude nakonec komplexní turistická dálková trasa mezi oběma výchozími body, která bude zpracována jako certifikovaná turistická cesta podle požadavků Evropské unie, což je novinka, která se začíná v Evropě v oblasti turistického ruchu prosazovat. Garantem je Klub českých turistů a tato trasa – pokud se zrealizuje do výročí Moravského muzea – by byla první takovou trasou v České republice. Po této trase by se nejen „putovalo“, ale pořádaly by se u ní také další turistické akce. Pro letošní rok byla zvolena dvě setkání v místech, kde průběh moravsko-slezského pomezí je již konečný. Prvním je „**Setkání na Alfrédce**“. Tato starším Slezanům i Moravanům známá chata mezi Rýmařovem a Karlovem pod Pradědem, která před řadou let vyhořela, se stane v sobotu 16. srpna místem prvního setkání na trase putování moravsko-slezským pomezím. Na místo lze dojít několika směry, z Frýdku bude vypraven speciální autobus

pro „nepochodníky“. Ve 12 hodin ve společném programu vystoupí zástupci pořádajících organizací s krátkými informacemi o zajímavostech z hranic Moravy a Slezska, ze slezské minulosti, z historie místa setkání. Pro účastníky bude připravena malá výstavka, pamětní list, razítko a další památeční artefakty připomínající účast na této akci.

Druhým letošním setkáním na pomezí Moravy a Slezska s podobným programem bude **Pochod kolem Vítkova** v sobotu dne 6. září. Jeho náplň se ještě upřesňuje, takže o podrobnostech zatím ještě nemůžeme informovat. Budou však k nahlédnutí u všech pořadatelů včetně sekretariátu Matice slezské ihned, jakmile nám budou městem Vítkov předány.

Jsme přesvědčeni, že tato dlouhodobá společná akce několika institucí bude příznivě přijatá nejen turisty, ale také všemi, kteří se hlásí ke Slezsku a podporují jeho rovnocenné postavení mezi ostatními historickými částmi České republiky. Doporučujeme našim členům a příznivcům, aby věnovali „Putování po moravsko-slezském pomezí“ trvalou pozornost. Přiložený prospekt je jakýmsi úvodním krokem, bude každoročně aktualizován a program akcí bude upřesňován.

VLASTIVĚDNÉ LISTY VYCHÁZEJÍ JIŽ 40 LET!

Letošním prvním číslem, které vyšlo počátkem května, vstoupily Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy již do svého čtyřicátého ročníku. Po celou tu dobu vycházejí bez přerušení, a to přesto, že změnily vydavatele, opakovaně docházelo a dochází ke změnám osob, které zajišťují jejich obsahovou náplň, grafickou podobu a nakonec také relativně pravidelné vydávání. Mezi čtenáři nejen ve Slezsku, ale také v jiných částech republiky si udržely dobrou pověst a tuto tradici se snaží Matice slezská, které je od roku 1998 jejich vydavatelem, zachovat navzdory tomu, že v posledních letech počet odběratelů spíše ubývá, než roste. Zejména ze základních a středních škol, ať už z důvodu jejich spojování nebo nutnosti více šetřit přicházejí sdělení o ukončení odběru. Je to škoda, protože časopis přináší mnoho zajímavostí a nových poznatků z našeho regionu, které mohou učitelé využít při výuce předmětů, jejichž smyslem je upevňování vztahu ke společnosti a vlastní zemi. Tyto vztahy jsou u nových generací stále plytčí, což často pociťujeme jako určité odcizení mladé generace s její tendencí ke „světovosti“, někdy velmi problematickou. Vydávání časopisu, jako jsou Vlastivědné listy, je stále náročnější a pro spolek, který nežije z rozpočtu dotovaného státem, stále složitější. Matice slezská má na vydávání vlastivědného periodika věnovanému Slezsku trvalý zájem a věříme, že tuto snahu podporují také její členové a příznivci.

Obsah prvního čísla je poznamenám dvoustým výročí Slezského zemského muzea a tím i českého muzejnictví. Tomuto tématu je věnováno několik příspěvků. Z významných osobností je věnována pozornost kylešovskému rodáku J. Davidovi, operní pěvkyni E. Destinové a prvnímu veliteli československého četnictva ve Slezsku K. Vyčítalovi. Další příspěvky jsou věnovány Hlučínsku, Ostravě a Jeseníku, pravidelné rubriky přinášejí zprávy, jubilea a vzpomínky a také informace o novinkách z literatury o Slezsku. Přírodu zastupuje článek o platanech v Opavě, žábách a některých drobných

šelmách. Celé číslo s barevnou obálkou přináší pestrou paletu čtení doprovázeného mnoha fotografiemi a reprodukcemi historických dokumentů. Časopis doporučujeme všem našim členům a příznivcům a budeme velmi rádi, když pro jeho odběr získáte další zájemce.

Zprávy z matičních odborů

Odbor Opava

Přestože se členská schůze největšího matičního odboru konala již před dvěma měsíci, o jejím průběhu a výsledcích nepřinesl Zpravodaj MS dosud žádné informace. Rozhodně je však potřeba podívat se na rozhodnutí, která přinesla, a to proto, že činnost opavského odboru v mnohém zásadním způsobem ovlivňuje celkové výsledky Matice slezské. Příkladem může být matiční ediční činnost, kterou realizuje téměř v plném rozsahu. Nemalý význam má rovněž skutečnost, že odbor užívá a obhospodařuje Matiční dům v Opavě, který je jediným tradičním majetkem Matice slezské již od jejích prvních let, kdy ho ještě jako Matice opavská za vysokou částku zakoupila. I přes jeho opakované ztráty v dobách umrtvení Matice jako spolku je nyní opět její, což má jistě mnohé klady, ale také i zápory. Starost a péče o Matiční dům proto zcela pochopitelně představuje značnou část činnosti opavského odboru.

S čím tedy předstoupil výbor odboru před své členy? Rozsáhlá výroční zpráva tajemníka za minulý rok 2013 se v úvodu zabývá „statistikou“: Osmičlenný výbor, zvolený již v roce 2012, se sešel na 21 výborových schůzích při celkové průměrné účasti 85%, což představuje pouze minimální absenci, způsobenou většinou jen nemocemi, případně služebními jednáními mimo Opavu. Počet členů odboru na konci roku byl 285 osob a v průběhu roku přibylo 14 nových členů. V celkovém úbytku 19 členů představují největší část úmrtí a dlouhodobé trvalé onemocnění. Signalizuje to fakt, že průměrný věk členů je značně vysoký a další udržení aktivní matiční činnosti vyžaduje omlazení členské základny. V tomto směru nalézáme u mladé generace bohužel jen málo pochopení. Mezi členy odboru byli 4 čestní členové Matice slezské a také 24 členů podporujících, kteří svůj vztah ke Slezsku a Matici slezské vyjadřují dobrovolnými a značně navýšenými členskými příspěvky. Mezi nejvýznamnějším loňskými podporovateli byli manželé Suchánkovi, profesor M. Černoorský s chotí, J. Dobřecký, Ing. R. Hauptfleisch, K. Kostera a paní St. Benová. Všem bylo na členské schůzi veřejně poděkováno, ale poděkovat musíme i všem ostatním včetně těch, kteří řádně splnili svou povinnost a uhradili během roku členské příspěvky. I když v rozpočtu odboru není příjem z příspěvků rozhodující, částka převyšující 26 tisíc korun, která byla vybrána, ukazuje, že členové opavského odboru berou své členství poctivě. K „vnitřní“ činnosti odboru patří rovněž administrativa, kterou zajišťuje sekretariát odboru, především jeho tajemník. V loňském roce to představovalo odeslání 682 kusů zapsané pošty – bez zásilek

elektronických, které se neevidují, ale kterých odejde denně i více než desítka. Dále to jsou různé smlouvy, objednávky, nákup kancelářských potřeb, vystavování faktur na služby a zboží nabízené odborem (a bylo jich 161 za rok) a ovšem také zajišťování financí pro činnost odboru a uvážlivé hospodaření s naspořenými prostředky. Z čísel uvedených ve zprávě je jasné, že na sekretariátu, v němž nepracuje žádný profesionální úředník, nuda rozhodně nepanuje.

Samostatnou kapitolu činnosti pro stabilizaci Matice slezské představují práce spojené s udržováním a opravami našeho tradičního sídla na Rybím trhu. Jeho vzhled i technický stav mluví zcela jasně o tom, že ani v tomto směru nebylo nic zanedbáno.

Hlavním posláním Matice slezské je však její činnost ve prospěch Slezska a jeho obyvatel, tedy činnost směřující k veřejnosti. Odbor připravil a realizoval akce vlastní a také spolupracoval na pořadech jiných institucí. K těm vlastním patřily dva koncerty, jedno společenské posezení, tři kolektivní a čtyři individuální výtvarné výstavy z tvorby členů působících ve skupině X. Realizovaly se tři velmi úspěšné vlastivědné zájezdy za poznáním míst, kam se obvykle nejedí. Jinak se odbor – a tedy Matice slezská – podílel na festivalech Bezručova Opava, Třebovický koláč v Třebovicích, Mezinárodní festival duchovní hudby v Opavě a Beethovenův Hradec, jehož další pořádání plně převzal v letošním roce do svých rukou. Nelze přehlédnout ani činnost spojenou s prezentací a propagací Matice slezské a Slezska vůbec. Patří tu obnovení a postupná aktualizace webových stránek MS, nový prospekt o MS a besedy a přednášky zajišťované některými členy výboru.

Už bylo v úvodu zmíněno, že ediční činnost Matice slezské v podstatě zajišťuje opavský odbor. V posledních letech bylo vydávání tiskovin utlumeno vzhledem k nutnosti finančně zajistit jiné aktivity. I přesto vloni odbor vydal zdařilou publikaci našich členů I. Korbelařové a R. Žáčka „**O znamenitých ženách Slezska**“, jež přináší životní příběhy pěti žen v 17. a 18. století, které společnost odsunula do zapomnění, přestože vynikly v oborech ne zcela typických. Kniha by zasluhovala větší pozornost čtenářů nejen kvůli čtivému obsahu, ale také pro zdařilou grafickou podobu. Jako každým rokem i vloni vyšly **Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy**, které jsou reprezentativním periodikem Matice slezské, a pro informování členů a příznivců i veřejnosti o její činnosti byla vydána čtyři čísla **Zpravodaje MS** a podzimní **Knižní nabídka MS**.

Zpráva přednesená na členské schůzi odboru se jen letmo zmínila také o náročném a vleklém jednání se státem o vyřešení majetkových vztahů v záležitosti pozemků pod Matičním domem, která stále pokračují. Zpráva také hovořila o plnění rozpočtu odboru v loňském roce, který byl mírně ztrátový, a příjmy a vydání se pohybovaly kolem jednoho miliónu sto tisíc korun.

Po zhodnocení loňského roku schválila členská schůze návrh vyrovnaného rozpočtu na tento rok ve výši 1,416 milionu Kč a zvolila nový devítičlenný výbor na období 2014 až 2016. Předsedkyní odboru byla zvolena paní Ing. Jana Novotná-Galuszková, novým členem výboru je paní Marcela Mrázková, ostatní členové pracovali již v předchozím období. Nové funkční období bude pro celý odbor a tím více pro jeho výbor mimořádně náročný vzhledem k nutné transformaci Matice slezské podle nového občanského zákoníku a také kvůli dořešení majetkoprávních vztahů s českým státem.

Informace za sekretariátu

Odešli z našich řad

Velkou ztrátu pro Matici slezskou je úmrtí jejího čestného člena pan **Miloše Zbavitele**, který zemřel dne 18. května ve věku 93 let. Celý život zasvětil divadlu a to v Ostravě, Mladé Boleslavi, Šumperku, Příbrami, nejvýrazněji však v Opavě, kde působil jako herec, režisér, dramaturg a šéf činohry. Byl posledním žijícím hercem, který účinkoval v prvním českém poválečném představení Čapkovy Matky v Opavě v roli Toniho. Členem Matice slezské se stal hned od obnovení činnosti v roce 1990, po řadu let byl členem výboru opavského odboru, organizoval mnoho akcí se vztahem k divadlu. V roce 2004 byl jmenován čestným členem MS. Působil také jako divadelní historik a napsal několik publikací z minulosti divadel v Ostravě, Opavě i jinde. Přímo na požadavek Matice slezské zpracoval Kalendárium dějin divadla v Opavě a Divadlo mezi troskami, které MS vydala. Často také přispíval do Vlastivědných listů.

Protože mezi členy MS je mnoho milovníků divadla, oznamujeme, že 28. dubna zemřel po dlouhé vážné nemoci ve věku 84 let pan **Jaromír Polčík**. Byl dlouholetým členem opavského divadla, v němž se uplatnil v mnohá významných rolích. Věnujeme mu naši vzpomínku, a i když nebyl členem MS, nesmazatelně se zapsal do kulturní minulosti slezské metropole.

Taktéž vzpomínáme pana **Josefa Solnického**, který zemřel taktéž ve věku 84 let dne 10. března. Byl fotografem a vedoucím fotooddělení Slezského zemského muzea. S Maticí slezskou velmi úzce spolupracoval při vydávání Vlastivědných listů a dalších publikací, pro které vždy zajišťoval fotografickou dokumentaci. Samostatně připravil vlastní fotografické knihy věnované Opavě a Jeseníkům, jeho fotografie nalezneme v mnoha publikacích o našem regionu a na stovkách pohlednic.

Na naše zemřelé členy a spolupracovníky budeme trvale vzpomínat.

Pozvánka na akce s účastí Matice slezské

Pro letní období je připraveno několik akcí, na nichž doporučujeme účast všem členům a příznivcům Matice slezské:

52. ročník Beethovenova Hradce, 12.6. až 22.6., hlavní program od čtvrtka 19. do neděle 22. června. Podrobnosti uvádíme výše.

Výstava **Sešívání příroda** – obrazy M. Mrázkové a **Řemeslo nebo umění** – keramika K. Solnické, kostel sv. Petra a Pavla v Kružberku, zahájení 14.6. s koncertem PSSU/ž, výstava potrvá do 2.11.2014.

Setkání na Alfrédce (v rámci Putování po moravsko-slezském pomezí), sobota 16. srpna, další informace výše.

Vítkovská padesátka, sobota 6. září, bližší informace na vyžádání.

Národopisný festival **Slezské dny** v Dolní Lomné, 6. - 7. září, pořádá Matice slezská, odbor D. Lomná (Upozornění! Původní termín je přesunut o týden dopředu!)

Třebovický koláč v Ostravě-Třebovicích, 19. – 21. září, folklorní slavnosti s bohatým programem. Podrobný program na sekretariátě MS.

Úřadování sekretariátu MS v Opavě

Sekretariát je přístupný denně v době přítomnosti tajemníka, je však vhodné návštěvu mimo úřední hodiny ohlásit předem na tel. č. 553 716 365 nebo mob. 721 225 212 nebo e-mail maticeslezska@atlas.cz. Úřední hodiny jsou pondělí a středa od 14 do 17 hod.

.....
.....

Zpravodaj Matice slezské, č. 74

Vydává odbor Matice slezské v Opavě, připravil V. Kočvara

Vyšlo v červnu 2014